

Straatsburg, 20.1.2026
COM(2026) 12 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Unie van gelijkheid: strategie tegen racisme 2026-2030

INLEIDING

De Europese Unie (EU) staat voor eenheid, democratie en eerbiediging van de mensenrechten. De diversiteit van de inwoners van de EU is een van haar grootste troeven, zoals wordt erkend in de oprichtingsverdragen. De EU is een [Unie van gelijkheid](#), en de waarden waarop zij berust, zijn “eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren”¹. Dit fundament van de rechtsorde van de EU impliceert een **omgeving zonder racisme, waarin iedereen kan gedijen en kan bijdragen tot de welvaart van de samenleving**. In tijden waarin deze waarden in twijfel worden getrokken, staat de EU achter haar bevolking en hun rechten en vrijheden; in de EU wordt geen enkele vorm van racisme of discriminatie op grond van ras of etnische afstamming aanvaard.

In 2020 nam de Commissie het [EU-actieplan tegen racisme 2020-2025](#) aan, waarmee een ambitieuze nieuwe fase werd ingeluid in de inspanningen van de EU voor een alomvattende bestrijding van racisme. Het actieplan was een baanbrekend initiatief waarmee werd bijgedragen tot de bescherming van iedereen in de EU tegen racisme en rassendiscriminatie. In het plan werden tal van antiracismemaatregelen voorgesteld die op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau moesten worden uitgevoerd, waaronder wetgevingsinitiatieven om de bescherming tegen rassendiscriminatie te versterken² en meer steun voor maatschappelijke organisaties die racisme bestrijden, via het [programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” \(CERV\)](#).

Voorts is de Commissie doorgegaan met het opbouwen van een sterk kader voor racismebestrijding, door partnerschappen met tegenhangers te versterken, de [eerste coördinator van de Commissie voor racismebestrijding](#) aan te wijzen en dialogen aan te gaan met maatschappelijke organisaties en deskundigen uit de lidstaten. Het actieplan heeft ertoe geleid dat **14 lidstaten op zichzelf staande nationale of regionale actieplannen tegen racisme hebben vastgesteld**. Zoals benadrukt in het [verslag over de uitvoering van het EU-actieplan tegen racisme](#), is sinds de vaststelling van het plan aanzienlijke vooruitgang geboekt, met name bij de aanpak van structureel racisme, de vaststelling van een intersectionele benadering van beleidsvorming waarbij verschillende vormen van discriminatie worden geïntegreerd, en de invoering van antiracismeoverwegingen op verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld in het onderwijs-, werkgelegenheids- en gezondheidsbeleid.

Het EU-actieplan tegen racisme 2020-2025 heeft ertoe bijgedragen racisme centraal te stellen in openbare debatten over pluralisme, gelijkheid en non-discriminatie en heeft geleid tot een groter bewustzijn van de bedreiging die racisme vormt voor de waarden van de Unie die zijn verankerd in artikel 2 van het [Verdrag betreffende de Europese Unie \(VEU\)](#). Aangezien **bijna twee op de drie Europeanen nog steeds van mening zijn dat rassendiscriminatie in 2023 wijdverbreid is in hun EU-land** (61 % op basis van huidskleur, een stijging van 2 procentpunt ten opzichte van 2019, en 65 % op basis van het feit dat zij Roma zijn, een stijging van 4 procentpunt)³, moet er echter meer worden gedaan.

Voortbouwend op de verwezenlijkingen uit het verleden en met erkenning van het werk dat nog moet worden verricht, kondigde voorzitter Ursula von der Leyen in haar [politieke](#)

¹ [Verdrag betreffende de Europese Unie \(VEU\), artikel 2.](#)

² Zie: [Verslag over de uitvoering van het EU-actieplan tegen racisme](#) voor meer informatie.

³ [Eurobarometer](#) — Discrimination in the European Union 2023.

[beleidslijnen 2024-2029](#) een strategie tegen racisme aan. Dit initiatief weerspiegelt de **oproep van het Europees Parlement om de werkzaamheden in het kader van het actieplan tegen racisme na 2025 voort te zetten** door een volwaardige EU-strategie te ontwikkelen⁴. **De lidstaten zijn ingenomen met de aankondiging van een strategie tegen racisme** en hebben verklaard zich sterk te zullen inzetten om racisme en alle vormen van haat te bestrijden⁵.

Deze strategie beantwoordt in de eerste plaats aan de vereisten om **de waarden van de EU hoog te houden, te zorgen voor een sterkere Unie van gelijkheid** en te waarborgen dat de samenlevingen in de EU open, pluralistisch en inclusief blijven. Bovendien is de **bestrijding van racisme van belang voor de veiligheid**⁶ en wordt hiermee een **strategische investering gedaan om het concurrentievermogen van de EU te versterken**. Volgens een recente [studie van de OESO](#) kost raciale of etnische discriminatie de EU naar schatting tot 12,7 miljard EUR aan bbp per jaar.

Het ontsluiten van het potentieel van mensen die het slachtoffer zijn van racisme en rassendiscriminatie als werknemers, ondernemers en leiders is daarom van essentieel belang voor groei en stabiliteit. Om welvarende economieën en hechte samenlevingen volledig tot stand te brengen, moet het hardnekkige probleem van racisme resoluut worden aangepakt. De weg naar een echte [Unie van gelijkheid](#) vereist ambitieuze en duurzame maatregelen om gelijke rechten en kansen voor iedereen te waarborgen. Deze strategie is gebaseerd op de doelstelling om **racisme in al zijn vormen te bestrijden, met inbegrip van racisme tegen zwarte mensen, zigeunerhaat, antisemitisme, racisme tegen Aziatische mensen en moslimhaat**. In de strategie wordt racisme in het algemeen aangepakt, met specifieke maatregelen ter bestrijding van discriminatie.

In overeenstemming met alle strategieën van de Unie van gelijkheid is de strategie tegen racisme gebaseerd op een **intersectionele beleidsaanpak om de complexiteit aan te pakken van de ongelijkheden waarmee personen worden geconfronteerd die te maken hebben met meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie**⁷. De strategie sluit nauw aan bij de huidige en toekomstige EU-gelijkheidsstrategieën en andere belangrijke initiatieven van de Commissie⁸.

Deze strategie is gebaseerd op de resultaten van een breed raadplegingsproces⁹ en omvat zowel gerichte maatregelen als acties om racismebestrijding in al het EU-beleid te integreren. Met de strategie worden met name de werkzaamheden aangevuld van de coördinatoren van

⁴ [Resolutie van het Europees Parlement van 10 november 2022: Raciale gerechtigheid, non-discriminatie en antiracisme in de EU \(2022\)0389](#).

⁵ Zie bijvoorbeeld de [conclusies van de Raad over de bestrijding van racisme en antisemitisme](#), [de conclusies van de Europese Raad van 18 december 2025](#), uitwisselingen tijdens de [Raad Justitie en Binnenlandse Zaken \(Justitie\) — Consilium](#) en de [Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken](#).

⁶ Artikel 67, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: “De Unie streeft ernaar een hoog niveau van veiligheid te waarborgen, door middel van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van criminaliteit, en van racisme en vreemdelingenhaat [...]”.

⁷ Discriminatie op grond van ras of etnische afstamming kan samenvallen met discriminatie op grond van andere kenmerken of identiteiten, zoals geslacht, handicap, leeftijd, godsdienst of overtuiging, seksuele gerichtheid, genderidentiteit en sociaal-economische achtergrond/status, waardoor mensen extra worden benadeeld. Haat tegen migranten heeft ook vaak raakvlakken met racisme en versterkt het.

⁸ Onder meer met betrekking tot de [Roma](#), de [bestrijding van antisemitisme en de bevordering van het Joodse leven, gendergelijkheid, gelijkheid van lhbtq'ers, rechten van personen met een handicap](#), de [bestrijding van moslimhaat](#), de [bestrijding van haat](#), [integratie en inclusie](#) en de [rechten van het kind](#) alsook met betrekking tot [betaalbare huisvesting](#), [kwalitatieve banen](#), [armoedebestrijding](#) en het [maatschappelijk middenveld](#).

⁹ [Geef uw mening: Strategie tegen racisme](#) Verzoek om input en openbare raadpleging. Jongeren en maatschappelijke jongerenorganisaties zijn geraadpleegd in het kader van de jongerentoets van de Commissie.

de Commissie op het gebied van racismebestrijding, de bestrijding van antisemitisme en de bevordering van het Joodse leven en de bestrijding van moslimhaat, alsook de werkzaamheden van de Commissie op het gebied van gelijkheid, integratie en participatie van de Roma, de bescherming van de grondrechten en de bestrijding van haatmisdrijven. De strategie sluit verder aan bij de bevindingen van het [Europees burgerpanel over de bestrijding van haat in de samenleving](#), dat aanbevelingen heeft gedaan om haat in al zijn vormen te bestrijden en wederzijds respect te bevorderen.

HOOFDSTUK I — BESTRIJDING VAN STRUCTUREEL RACISME

Structureel racisme begrijpen om het doeltreffend aan te pakken

Racisme wordt door de [Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid \(ECRI\) van de Raad van Europa](#) gedefinieerd als de overtuiging dat een grond zoals “ras”¹⁰, huidskleur, taal, geloof, nationaliteit of nationale of etnische afstamming volstaat om neer te zien op een persoon of op een groep personen, of voor een persoon of een groep personen volstaat om zich superieur te achten. Mensen die door racisme worden getroffen, ervaren de gevolgen van een dergelijke minachting vaak bij het zoeken naar huisvesting, het zoeken naar een baan, op het werk en bij de toegang tot onderwijs¹¹. Dit kan leiden tot discriminatie op grond van raciale of etnische afstamming.

Racisme dat gedurende een leven wordt ervaren, stapelt zich op en leidt tot belemmeringen. Deze hardnekkige vorm van racisme wordt vaak “structureel racisme” genoemd. De gevolgen ervan kunnen schadelijker zijn dan geïsoleerde gevallen van rassendiscriminatie, aangezien hiermee de toegang tot gelijke kansen wordt ontzegd en deze vorm van racisme van generatie op generatie kan voortduren¹². In studies van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) worden de belemmeringen en de gevolgen daarvan geschetst voor het leven van mensen die het slachtoffer zijn van racisme en rassendiscriminatie¹³. Zo is de levensverwachting van Roma/Traveller-vrouwen en -mannen in de EU respectievelijk 7,4 en 8 jaar korter dan die van vrouwen en mannen in de algemene bevolking. Hoewel de meeste mensen van Afrikaanse afkomst in de EU betaald werk verrichten (71 %), is bijna de helft van hen (46 %) overgekwalificeerd voor hun baan. Moslimhuishoudens in de EU lopen bijvoorbeeld drie keer meer kans op ernstige materiële deprivatie (19 %) dan huishoudens in de algemene bevolking (6 %). Racisme kan een belangrijke factor zijn die tot dergelijke ongelijkheden bijdraagt.

Dit wordt door de lidstaten aangepakt in het kader van hun werkzaamheden tegen racisme op nationaal niveau. In dit verband **stelt de Commissie voor om de ontwikkeling door de lidstaten te vergemakkelijken van een werkdefinitie van structureel racisme in de deskundigengroep** inzake de nationale uitvoering van het EU-actieplan tegen racisme¹⁴.

In overeenstemming met de [EU-strategie ter bestrijding van antisemitisme en ter bevordering van het Joodse leven](#) hebben de Commissie en alle lidstaten zich ertoe verbonden **alle vormen van antisemitisme te bestrijden** en veroordelen zij elke vorm in gelijke mate. De Commissie en alle lidstaten gebruiken de definitie van antisemitisme van de Internationale Alliantie ter Herinnering van de Holocaust (IHRA)¹⁵.

In overeenstemming met het [strategisch EU-kader voor gelijkheid, integratie en participatie van de Roma](#) hebben de Commissie en alle lidstaten zich ertoe verbonden doeltreffend beleid

¹⁰ De verwijzing naar “ras en etnische afstamming” is in overeenstemming met de juridische terminologie van de EU en het internationaal recht. De Commissie wijst echter met nadruk op de consensus dat “rassen” louter gebaseerd zijn op sociaal geconstrueerde ideeën en verwerpt het idee van biologische “rassen”.

¹¹ [FRA 2023: Being Black in the European Union](#).

¹² [OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#).

¹³ [FRA 2025: Rights of Roma and Travellers in 13 European Countries](#), [FRA 2023: Being Black in the European Union](#), [FRA 2024: Being Muslim in the European Union](#).

¹⁴ Bestaande uit deskundigen uit de lidstaten en waarnemers, dat wil zeggen het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, de Europese Commissie tegen Racisme van de Raad van Europa, Noorwegen. Deze deskundigengroep is een subgroep van de [Groep op hoog niveau voor de bestrijding van haatzaaiende uitslatingen en haatmisdrijven](#) en de [Groep op hoog niveau inzake non-discriminatie, gelijkheid en diversiteit](#).

¹⁵ De definitie van antisemitisme van de IHRA is te vinden op <https://holocaustremembrance.com/resources/working-definition-antisemitism>.

uit te voeren om de doelstellingen inzake de **bestrijding van zigeunerhaat** en de verbetering van de sociaal-economische integratie en participatie van de Roma te verwezenlijken.

Om **moslimhaat** in de EU **aan te pakken**, zal de Commissie een uitgebreide studie uitvoeren naar de wijze waarop deze haat zich manifesteert en maatregelen voorstellen om moslimhaat aan te pakken, en zal zij de inspanningen van de lidstaten en deskundigen vergemakkelijken om een werkdefinitie van moslimhaat te ontwikkelen om het gedeelde begrip te verbeteren en het bewustzijn te vergroten.

Herdenking, onderwijs en bewustmaking

Herdenking speelt een sleutelrol bij de bestrijding van structureel racisme, het mondiger maken van mensen die door racisme worden getroffen en het vergroten van het bewustzijn van uitsluiting en stereotypen. **De EU-instellingen ondersteunen de herdenkingsdagen** in verband met racisme en de geschiedenis van groepen die getroffen zijn door racisme en rassendiscriminatie¹⁶. De Commissie zal steun blijven verlenen aan projecten die de erfenis van de wereldgeschiedenis van Europa, met inbegrip van kolonialisme, en de impact ervan op samenlevingen onderzoeken, bijvoorbeeld in het kader van het CERV-programma.

Slavernij¹⁷, genociden en de Holocaust zijn ingebed in de Europese geschiedenis en hebben ingrijpende gevolgen voor de samenlevingen van vandaag, waar onderwijs en historische kennis nodig zijn om de wortels van racisme te begrijpen. **De Commissie zal in 2026 een gezamenlijk project met de Unesco starten om het onderwijs tegen racisme te versterken** in overeenstemming met de prioriteiten van het [strategisch kader voor de Europese onderwijsruimte](#) en de [EU-strategie voor jongeren](#). Daarbij wordt voortgebouwd op eerdere gezamenlijke acties met de Unesco ter bestrijding van racisme en antisemitisme in het onderwijs¹⁸. Het doel van het project is het bevorderen van onderwijs tegen racisme op nationaal niveau, aan de hand van de educatieve dimensie van nationale actieplannen tegen racisme en antisemitisme.

De media spelen een cruciale rol bij het vormgeven van het beeld van mensen die door racisme kunnen worden getroffen. **De Commissie zal een reeks seminars organiseren over de bestrijding van racisme in de media, waaronder sociale media**, waaraan journalisten, maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van door racisme getroffen gemeenschappen zullen deelnemen. De Commissie zal ook een EU-brede **communicatiecampagne over de Unie van gelijkheid** lanceren om het publiek te betrekken bij het bevorderen van inclusie en het bestrijden van discriminatie.

Kennisopbouw en empirisch onderbouwde beleidsvorming

Academisch onderzoek speelt een cruciale rol bij de bestrijding van racisme door de empirische basis te verschaffen die nodig is voor een doeltreffend antiracismebeleid. De [beleidsagenda](#) voor de [Europese Onderzoeksräume 2025-2027](#) heeft tot doel het Europese onderzoeks- en innovatiesysteem inclusiever te maken. De Commissie zal **richtsnoeren ontwikkelen voor de uitvoering van een intersectionele aanpak in het onderzoeks- en innovatiebeleid** om ervoor te zorgen dat onderzoek rekening houdt met de behoeften van mensen die door racisme worden getroffen. Voorts werken de allianties van Europese

¹⁶ Bijvoorbeeld de [Internationale Dag voor de Uitbanning van Rassendiscriminatie](#), [de Europese Dag ter herinnering aan de afschaffing van de slavenhandel](#), [de Internationale Herdenkingsdag voor de Holocaust](#) en de [Europese Herdenkingsdag van de Roma-holocaust](#).

¹⁷ [Verklaring van de top EU-Celac 2023](#).

¹⁸ [Antisemitisme bestrijden via onderwijs](#).

universiteiten aan de ontwikkeling van strategieën en initiatieven om diversiteit en inclusie te bevorderen¹⁹.

Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Commissie zal een studie uitvoeren naar de rol van sociale media bij de vorming van de houding van jongeren ten aanzien van etnische diversiteit en zal een prognoseoefening starten om inzicht te krijgen in mogelijke toekomstige trends, met inbegrip van de wijze waarop racisme en rassendiscriminatie van invloed kunnen blijven op de EU en de ontwikkeling van doeltreffende tegenmaatregelen.

Programma's zoals [Horizon Europa](#) zullen steun blijven verlenen aan projecten ter bevordering van sociale cohesie, gelijkheid en inclusie, met name in het kader van de [Marie Skłodowska-Curie-acties](#), waarmee diversiteit en inclusie binnen de onderzoeksgemeenschap zullen blijven worden aangemoedigd. Tegelijkertijd **moedigt de Commissie de lidstaten en hogeronderwijsinstellingen aan om onderwijs en onderzoek op het gebied van racismebestrijding in het hoger onderwijs te integreren**, zodat een inclusieve mentaliteit wordt bevorderd en toekomstige professionals worden toegerust met de vaardigheden om racisme en discriminatie op hun respectieve gebieden te herkennen en aan te pakken.

Betere verzameling van gegevens over gelijkheid

Betrouwbare gegevens over gelijkheid zijn essentieel om racisme aan te pakken en overwegingen op het gebied van racismebestrijding doeltreffend te integreren in het EU-, nationaal, regionaal en lokaal beleid. De taskforce gelijkheids- en non-discriminatiestatistieken van Eurostat ontwikkelt richtsnoeren op EU-niveau om de vergelijkbaarheid te verbeteren van statistische normen en methoden voor het verzamelen van gegevens over groepen die het risico lopen te worden gediscrimineerd. In dit verband **worden de lidstaten aangemoedigd om de verzameling en coördinatie van geharmoniseerde gegevens over gelijkheid** via hun nationale bureaus voor de statistiek **te verbeteren**.

De [subgroep inzake gegevens over gelijkheid](#) van de [EU-groep op hoog niveau inzake non-discriminatie](#) helpt de lidstaten de verzameling en het gebruik van gegevens over gelijkheid te verbeteren²⁰. **De Commissie zal blijven samenwerken met EU-agentschappen, zoals het FRA, de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden en het Europees Instituut voor gendergelijkheid, om technische bijstand te verlenen** bij het verzamelen van gegevens over gelijkheid, onder meer over intersectionele discriminatie.

De Commissie zal ook een aanbeveling opstellen om de verzameling, de analyse en het gebruik van uitgesplitste gegevens over gelijkheid te verbeteren, in overeenstemming met de nationale rechtskaders en rekening houdend met eventuele extra administratieve lasten. De Commissie zal verder werken aan de ontwikkeling van instrumenten om de vooruitgang bij de totstandbrenging van een Unie van gelijkheid en bij de uitvoering van gelijkheidsstrategieën te volgen en te monitoren, onder meer aan de hand van gegevens over discriminatie op grond van ras en etnische afstamming. De Commissie zal een Europese rondetafelconferentie op hoog niveau over gegevens over gelijkheid organiseren, waar de belangrijkste belanghebbenden worden samengebracht om de verzameling en het gebruik van gegevens over gelijkheid verder te bevorderen, in overeenstemming met de nationale rechtskaders.

¹⁹ [Report on the Outcomes and transformational potential of the European University Initiative](#).

²⁰ Zie [Guidance Note on the collection and use of equality data based on racial or ethnic origin](#).

Het FRA zal een vierde [enquête over immigranten en nakomelingen van immigranten](#) houden om uitgebreide gegevens te verzamelen over personen die het risico lopen op rassendiscriminatie, alsook een enquête over de situatie van de Roma, ter ondersteuning van de werkzaamheden met betrekking tot de strategie en het [strategisch EU-kader voor de Roma](#). Om het verzamelen van gegevens te stimuleren, zal de Commissie in 2027 ook een nieuwe Eurobarometer over discriminatie publiceren.

De Commissie zal:

- een gezamenlijk project met Unesco uitvoeren om het onderwijs over racismebestrijding te versterken;
- een uitgebreide studie uitvoeren naar de uitingen van moslimhaat;
- een brede communicatiecampagne over de Unie van gelijkheid lanceren, waarbij mensen in de hele EU worden betrokken om inclusie te bevorderen en discriminatie te bestrijden;
- richtsnoeren ontwikkelen voor de uitvoering van een intersectionele aanpak in het onderzoeks- en innovatiebeleid om ervoor te zorgen dat onderzoek rekening houdt met de behoeften van mensen die door racisme worden getroffen;
- een aanbeveling opstellen om de verzameling, de analyse en het gebruik van uitgesplitste gegevens over gelijkheid te verbeteren, in overeenstemming met de nationale rechtskaders;
- in 2027 een nieuwe Eurobarometer over discriminatie publiceren.

De lidstaten worden aangemoedigd om:

- de integratie van onderwijs en onderzoek op het gebied van racismebestrijding in het hoger onderwijs te ondersteunen;
- de verzameling van geharmoniseerde gegevens over gelijkheid via de nationale bureaus voor de statistiek te verbeteren.

HOOFDSTUK II — HANDHAVING VAN DE ANTIDISCRIMINATIEWETGEVING EN VERSTERKING VAN DE BESCHERMING TEGEN RASSENHAAT

- *Meer dan de helft van de mensen in de EU zegt dat discriminatie op grond van Roma-zijn (65 %), huidskleur (61 %) en etnische afstamming (60 %)²¹ wijdverbreid is.*
- *96 % van de Joden zegt het afgelopen jaar met antisemitisme te zijn geconfronteerd en 80 % is van mening dat dit de afgelopen jaren is verergerd²².*
- *Bijna de helft van de mensen van Afrikaanse afkomst in de EU wordt in hun dagelijks leven geconfronteerd met racisme²³.*

Racisme kan leiden tot discriminatie op grond van raciale of etnische afstamming. Bescherming tegen discriminatie op grond van ras of etnische afstamming is verankerd in het [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie](#) en in de **antidiscriminatiewetgeving van de EU**. “Discriminatie op grond van ras of etnische afstamming”, die zich voordoet wanneer personen op grond van hun ras of etnische afstamming ongunstiger worden behandeld of in vergelijking met andere personen bijzonder worden benadeeld, is verboden op grond van de [richtlijn inzake gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming](#). De

²¹ [Eurobarometer 2023: Discrimination in the European Union](#).

²² [FRA 2024: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism](#).

²³ [FRA 2023: Being Black in the European Union](#).

[richtlijnen betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling](#) werden vastgesteld om de antidiscriminatieregels beter te handhaven.

Wat strafbare feiten betreft, is een belangrijk wetgevingsinstrument het [Kaderbesluit betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat](#)²⁴ door middel van het strafrecht. Bepaalde ernstige uitingen van racisme en vreemdelingenhaat²⁴ moeten in alle EU-landen strafbaar worden gesteld door middel van doeltreffende, evenredige en afschrikkende gevangenisstraffen.

Iedereen in de EU moet zijn rechten ten volle en op voet van gelijkheid kunnen uitoefenen. Gevallen van rassendiscriminatie en racistische intimidatie en geweld komen echter voor en worden vaak niet gemeld²⁵. **De handhaving van de relevante EU-wetgeving en nationale rechtskaders moet worden versterkt** om dit te voorkomen. Bescherming tegen racistische haat moet ook worden gewaarborgd, ook online, door middel van gecoördineerde acties van de rechterlijke macht, de politie en openbaar aanklagers.

Versterking van de handhaving van de antidiscriminatiewetgeving van de EU

Een van de prioriteiten van de Commissie is ervoor te zorgen dat het robuuste rechtskader van de EU ter bestrijding van discriminatie doeltreffend wordt toegepast, zodat gelijkheid in alle lidstaten wordt verwezenlijkt.

Uit gegevens blijkt dat doeltreffende sancties tegen discriminatie²⁶ cruciale mechanismen zijn om belemmeringen voor werkgelegenheid, sociale bescherming, onderwijs en het aanbod van goederen en diensten, waaronder huisvesting, aan te pakken. In dit verband zal in het **verslag van de Commissie van 2026 over de richtlijn inzake gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming de toepassing in de lidstaten worden geanalyseerd**. Dit verslag zal bovendien als basis dienen om na te gaan hoe **de nationale sanctieregelingen kunnen worden versterkt**.

Aangezien artificiële intelligentie (AI) steeds vaker als basis dient voor besluiten en beleidsoriëntaties, is het van cruciaal belang om het potentieel ervan te benutten, maar ook om het risico op het in stand houden van raciale vooroordelen te beperken. In het verslag van de Commissie over de toepassing van de richtlijn inzake gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming zal **de toepassing van antidiscriminatiewetgeving op gevallen van algoritmische discriminatie worden geanalyseerd**.

De [AI-verordening](#) verbiedt bepaalde bijzonder schadelijke AI-praktijken die onverenigbaar zijn met de waarden van de EU (bv. manipulatieve AI-systemen die aanzetten tot haat of geweld tegen beschermde groepen of AI-systemen die ras afleiden uit biometrische gegevens). De Commissie zal richtsnoeren en andere ondersteunende instrumenten verstrekken om de AI-verordening doeltreffend uit te voeren, met betrekking tot de verbodsbepalingen en de voorschriften voor AI-systemen met een hoog risico. De Commissie zal uitwisselingen over de gevolgen van AI voor mensen die het risico lopen slachtoffer te worden van rassendiscriminatie blijven faciliteren en de lidstaten blijven ondersteunen bij de handhaving en uitvoering van het EU-recht om mogelijk discriminerende door AI gefaciliteerde beslissingen te voorkomen en te herstellen.

²⁴ Bijvoorbeeld: publiekelijk aanzetten tot geweld of haat jegens een groep personen, of een lid van die groep, die op basis van ras, huidskleur, afstamming, godsdienst, overtuiging dan wel nationale of etnische afkomst wordt gedefinieerd.

²⁵ FRA-verslagen: [Addressing Racism in Policing](#); [Being Muslim in the EU](#); [Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism](#).

²⁶ [Study on sanctions for discrimination on racial-ethnic-religious grounds](#).

De [richtlijnen betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling](#) bevatten duidelijke en bindende normen om de onafhankelijkheid en doeltreffendheid van deze organen te waarborgen. De Commissie zal uiterlijk in juni 2026 uitvoeringshandelingen vaststellen om indicatoren vast te stellen voor de werking van organen voor gelijke behandeling en zal toezien op de doeltreffende omzetting van beide richtlijnen in nationale wetgeving.

In de [richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld](#) wordt erkend dat slachtoffers van intersectionele discriminatie, waaronder vrouwen die tot een raciale of etnische minderheid behoren, een groter risico op gendergerelateerd geweld kunnen lopen. Ter ondersteuning van de lidstaten bij de omzetting **zal de Commissie aandacht besteden aan de uitdagingen waarmee slachtoffers worden geconfronteerd die te maken hebben met intersectionele discriminatie op grond van hun raciale of etnische achtergrond.**

Mensen beschermen tegen haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen

Mensen beschermen tegen haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen staat centraal op de antiracisme-agenda van de EU. De Commissie heeft inbreukprocedures ingeleid om te zorgen voor de volledige en correcte omzetting van het [kaderbesluit betreffende de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat](#)²⁷. De Commissie zal de omzetting blijven monitoren en de uitwisseling van goede praktijken binnen de [Groep op hoog niveau voor de bestrijding van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven](#) blijven ondersteunen. De Commissie moedigt de lidstaten aan de verzameling van gegevens over haatmisdrijven te verbeteren en de opleiding voor justitiële autoriteiten en de politie over haatmisdrijven, waaronder raciale vooroordelen, uit te breiden.

Om het strafrechtelijk kader van de EU tegen haatmisdrijven te versterken, heeft de Commissie een [besluit van de Raad waarbij haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven aan de lijst van EU-misdrijven worden toegevoegd](#), voorgesteld. Dit besluit zou de Commissie in een tweede fase in staat stellen het rechtskader voor de bestrijding van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven te versterken. Aangezien er geen vooruitgang is geboekt, **overweegt de Commissie een wetgevingsinitiatief op basis van de bestaande vormen van criminaliteit die onder [artikel 83, lid 1, VWEU](#) vallen, om de definities van online-haatmisdrijven te harmoniseren.** Hiermee zou gevolg worden gegeven aan aanbevelingen van het [burgerpanel over de bestrijding van haat in de samenleving](#).

De Commissie helpt ook de respons op gevallen van haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen te verbeteren door de autoriteiten in de lidstaten te ondersteunen die verantwoordelijk zijn voor de bescherming van openbare ruimten, met inbegrip van gebedshuizen, in overeenstemming met de [strategie voor interne veiligheid ProtectEU](#).

Slachtoffers van racistische haatmisdrijven vertonen een gebrek aan vertrouwen, dat ondersteuning en maatregelen ter versterking van hun positie vereist om onderrapportage aan te pakken en ervoor te zorgen dat zij gebruikmaken van rechtsmiddelen. Het Europees Parlement en de Raad hebben een **politiek akkoord bereikt over het voorstel tot herziening van de richtlijn slachtofferrechten**²⁸. Hiermee zullen de rechten van slachtoffers verder worden versterkt, ook voor slachtoffers van racistisch gemotiveerde haatmisdrijven, door de aangifte van misdrijven eenvoudiger te maken, de behoeften van slachtoffers beter te beoordelen en te zorgen voor een betere psychologische ondersteuning

²⁷ [Inbreukprocedures in de EU](#).

²⁸ [Victims' rights in the EU - European Commission, Commission welcomes agreement on stronger EU rules ensuring victims' rights](#).

en fysieke bescherming. Voorts zal de Commissie een herziene [EU-strategie inzake de rechten van slachtoffers](#) vaststellen.

Raciale of etnische minderheden lopen ook vaak risico te worden geconfronteerd met onlinehaat. Op grond van de [digitaledienstenverordening](#) moeten digitale diensten illegale inhoud aanpakken en de grondrechten beschermen door middel van robuuste meldings- en actiemechanismen en grondige verplichtingen inzake risicobeoordeling en -beperking. De Commissie zal de digitaledienstenverordening blijven monitoren en handhaven en, samen met de digitaledienstenraad en relevante belanghebbenden, de **uitvoering van de vrijwillige gedragscode voor de bestrijding van illegale haatzaaiende uitlatingen op internet+** op regelmatige basis **monitoren en ondersteunen**.

Als onderdeel van het [actieplan voor digitaal onderwijs](#) zullen de geactualiseerde [richtsnoeren voor leerkrachten en onderwijsactoren inzake het aanpakken van desinformatie en het bevorderen van digitale geletterdheid](#) **praktische leidraden bieden over de wijze waarop verdraagzaamheid en inclusie in de onlinewereld het best kunnen worden bevorderd**. De Commissie zal ook de maatschappelijke veerkracht blijven bevorderen door middel van acties ter ondersteuning van mediageletterdheid en door samen te werken met de ondertekenaars van de [gedragscode betreffende desinformatie](#) om de uitvoering ervan te verbeteren en de verspreiding van virale desinformatie, onder meer in verband met racisme en onlinehaat, tegen te gaan.

Tegelijkertijd pakt de Commissie haatzaaiende uitlatingen in de sport aan, waarbij zij nauw samenwerkt met de Raad van Europa en de lidstaten bijstaat via de lopende open coördinatiemethode voor de bestrijding van haatzaaiende uitlatingen in de sport in het kader van het [werkplan van de Europese Unie voor sport](#).

Bestrijding van vooroordelen op basis van ras in het openbaar bestuur

Doeltreffende overheidsdiensten vormen de basis van goed bestuur, vertrouwen van het publiek en sociale cohesie. De bestrijding van vooroordelen op basis van ras binnen overheidsdiensten en rechtsstelsels is van essentieel belang om racisme aan te pakken. Samenwerking tussen overheidsinstanties en gemeenschappen draagt bij tot het opbouwen van vertrouwen en geeft vorm aan het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid²⁹. **De Commissie moedigt de lidstaten aan uitgebreide opleidingsprogramma's aan te bieden om ambtenaren te helpen raciale vooroordelen te herkennen en aan te pakken** en tegelijkertijd een groter cultureel bewustzijn en een grotere culturele gevoeligheid te bevorderen. Zij zal daartoe steun blijven verlenen aan de nationale autoriteiten, onder meer in het kader van het CERV-programma.

Een verantwoordelijke rechtshandhaving waarmee een gelijke bescherming en eerlijke behandeling voor iedereen wordt gewaarborgd, is een belangrijke pijler van de democratie en de rechtsstaat. Uit de bevindingen van het FRA-verslag [“Addressing Racism in Policing”](#) blijkt echter dat racisme bij politiewerk discriminerende profileringspraktijken, ongepaste racistische communicatie en buitensporig gebruik van geweld omvat³⁰. De voor deze strategie geraadpleegde belanghebbenden benadrukten de noodzaak van uitgebreide opleidingsprogramma's voor rechtshandavingsinstanties en meer transparantie en verantwoording binnen rechtshandavingsinstanties³¹. Om de lidstaten verdere richtsnoeren

²⁹ Zie bijvoorbeeld: [European Centre of Crime Prevention: Community-Oriented Policing in the European Union](#).

³⁰ [FRA – Addressing racism in policing](#)

³¹ [Openbare raadpleging](#): Strategie tegen racisme.

te verstrekken, zal de Commissie een compendium van goede praktijken opstellen om discriminerende profileringspraktijken te voorkomen.

De Commissie zal:

- de uitvoering van de richtlijn inzake gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming ondersteunen, onder meer door een verslag te publiceren met bijzondere aandacht voor de handhaving en toepassing ervan in gevallen van algoritmische discriminatie;
- de uitvoering van de AI-verordening ondersteunen om het risico op raciale vooroordelen en discriminatie aan te pakken;
- een wetgevingsinitiatief overwegen om de definities van haatmisdrijven op het internet te harmoniseren;
- de omzetting en uitvoering van de herziene richtlijn slachtofferrechten ondersteunen, ter versterking van de rechten van slachtoffers, met inbegrip van slachtoffers van racistische haatmisdrijven;
- een compendium van goede praktijken samenstellen om discriminerende profileringspraktijken te voorkomen.

De lidstaten worden aangemoedigd om:

- de EU-wetgeving inzake haatmisdrijven en non-discriminatie beter te handhaven, onder meer door de sanctieregelingen te versterken;
- de inspanningen ter bestrijding van haatmisdrijven op het internet, met inbegrip van misdrijven ingegeven door racisme, op te voeren;
- uitgebreide opleidingsprogramma's in te voeren om ambtenaren te helpen raciale vooroordelen te herkennen en aan te pakken;
- te zorgen voor eerlijke en empirisch onderbouwde politiepraktijken, ondersteund door verantwoordingsmaatregelen.

HOOFDSTUK III — VERSTERKING VAN SOCIALE GELIJKHEID EN COHESIE

- *Meer dan 3 op de 10 Europeanen noemden de huidskleur (39 %) of etnische afstamming (34 %) van een kandidaat als een belangrijke factor bij de benadeling van sollicitanten³².*
- *Een op de twee Roma-/Travellerkinderen (46 %) volgt onderwijs op een school waar alle of de meeste leerlingen Roma/Travellers zijn³³.*
- *40 % van de moslims in de EU woont in overvolle woningen, wat meer dan het dubbele is van het percentage voor de algemene EU-bevolking (17 %)³⁴.*

Mensen die door racisme worden getroffen, kunnen te maken krijgen met discriminatie op fundamentele gebieden van het leven, waaronder onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting, gezondheidszorg en sociale bescherming. Deze cumulatieve impact van racisme heeft een negatief effect op de toegang tot gelijke kansen gedurende iemands leven³⁵. Dit druist in

³² [Eurobarometer 2023: Discrimination in the European Union](#).

³³ [FRA 2025 — Rights of Roma and Travellers in 13 European Countries](#).

³⁴ [FRA — Being Muslim in the EU](#).

³⁵ [OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#).

tegen de waarden van de EU zoals verankerd in de Verdragen en de [Europese pijler van sociale rechten](#), die een inclusieve samenleving en een concurrerende sociale markteconomie bevordert die banen, eerlijke arbeidsomstandigheden en sociale bescherming voor iedereen veiligstelt.

Inclusief onderwijs en cultuur als katalysator voor sociale gelijkheid en concurrentievermogen

De [vaardigheidsunie](#) heeft tot doel onderwijs- en opleidingsstelsels te ondersteunen om iedereen, ongeacht hun achtergrond, gelijke kansen te bieden. Investeren in een goed opgeleide bevolking en beroepsbevolking is een investering in het concurrentievermogen, de economische en inclusieve groei en de sociale en territoriale cohesie van de EU.

Onderwijs speelt een sleutelrol bij het bevorderen van sociale mobiliteit en kan kansen op een krachtige manier gelijktrekken. De basis bestaat in het verwerven van basisvaardigheden — geletterdheid, wiskunde, wetenschappen, digitale vaardigheden en burgerschapsvorming. De invoering van burgerschapsvorming vanaf jonge leeftijd is van cruciaal belang om te zorgen voor een open mentaliteit onder jonge lerenden om diversiteit te waarderen en wederzijds respect te ontwikkelen, in overeenstemming met de Europese kernwaarden. Kunst, cultuur en sport zijn ook belangrijk om de samenleving te mobiliseren tegen racisme en om respect, inclusie en gelijkheid te bevorderen.

Studenten die tot raciale of etnische minderheden behoren, kunnen te maken krijgen met segregatie en belemmeringen bij de toegang tot hoogwaardig onderwijs, met negatieve gevolgen voor hun onderwijssucces en hun overgang naar de arbeidsmarkt³⁶. Daarom staan kansengelijkheid en inclusie centraal in het [strategisch kader voor de Europese Onderwijsruimte](#), om inclusieve onderwijsomgevingen te bevorderen die gebruikmaken van diversiteit om het talent van Europa te benutten en de arbeidsmarkten te versterken. De **Europese agenda voor leerkrachten en opleiders** zal betrekking hebben op de opleiding en professionele ontwikkeling van leerkrachten op het gebied van diversiteit en inclusie, en op de bevordering van diversiteit in het beroep van leerkracht zelf.

De Commissie zal de inclusieve onderwijshervormingen van de lidstaten blijven ondersteunen en kansengelijkheid en inclusie blijven bevorderen. Programma's zoals [Erasmus+](#), [het Europees Sociaal Fonds Plus \(ESF+\)](#) en [Horizon Europa](#) versterken deze inspanningen door gelijke toegang tot kwalitatief hoogwaardig en inclusief onderwijs te bevorderen en **de opleiding van leerkrachten, de samenwerking tussen scholen, projecten voor leermobiliteit en onderzoek dat gericht is op inclusief onderwijs te financieren**.

Bestrijding van racisme door middel van een inclusief werkgelegenheids-, huisvestings- en gezondheidsbeleid

Op het gebied van werkgelegenheid vormen racisme en rassendiscriminatie een belemmering voor gelijkheid. Sollicitanten met namen die als buitenlands worden beschouwd, ondervinden vaak belemmeringen bij de toegang tot de arbeidsmarkt³⁷, wat leidt tot een lager niveau van economische zekerheid. Het [actieplan voor integratie en inclusie](#) heeft tot doel de duurzame integratie van migranten en EU-burgers met een migratieachtergrond op de arbeidsmarkt te ondersteunen, waarbij de lidstaten worden aangemoedigd het bewustzijn van discriminatie bij aanwerving en op de werkplek te vergroten en de antidiscriminatiemaatregelen te versterken.

³⁶ New issue paper: Tackling prejudice and discrimination in and through education and training | European Education Area.

³⁷ Susanne Veit, e.a. In your face: a comparative field experiment on racial discrimination in Europe, *Socio-Economic Review*.

Een betere integratie op de arbeidsmarkt is ook een belangrijke beleidshefboom om tekorten op de arbeidsmarkt en de behoefte aan vaardigheden aan te pakken om het concurrentievermogen van de EU te verbeteren.

De Commissie is vastbesloten diversiteit op de arbeidsmarkt te bevorderen en inclusievere werkplekken te stimuleren, en **zal nauw blijven samenwerken met het EU-platform van diversiteitshandvesten** om goede praktijken uit te wisselen over initiatieven op het gebied van diversiteit en inclusie, onder meer over etnische diversiteit. **Het platform zal ook de dialoog vergemakkelijken en richtsnoeren verstrekken, bijvoorbeeld over inclusieve aanwervingspraktijken.**

Toegang tot betaalbare en fatsoenlijke huisvesting is van cruciaal belang voor het welzijn van individuen en gezinnen en voor de sociale cohesie. Mensen die tot raciale of etnische minderheden behoren, worden vaak geconfronteerd met discriminatie en belemmeringen op de woningmarkt, waaronder ongelijke voorwaarden voor huurders of kopers en belemmeringen bij de toegang tot leningen. Zij hebben onevenredig veel te maken met overbezetting, slechte levensomstandigheden, dakloosheid en segregatie³⁸. Deze uitdagingen kunnen uitgesprokener zijn in landelijke en afgelegen gebieden, met beperkte huisvestingsopties³⁹ en beperkte openbare diensten.

Om beter te begrijpen hoe discriminatie belemmeringen opwerpt voor betaalbare huisvesting, **zal de Commissie een studie publiceren over discriminatie op het gebied van huisvesting**, met inbegrip van een analyse van bestaande nationale en lokale praktijken. Als resultaat van het [Europees plan voor betaalbaar wonen](#) en in het kader van de komende strategie tegen armoede zal de Commissie een voorstel indienen voor een **aanbeveling van de Raad betreffende de bestrijding van uitsluiting van huisvesting** om kwetsbare personen in precare huisvestingssituaties te ondersteunen en dak- en thuisloosheid te voorkomen en aan te pakken.

De [stedenagenda voor de EU](#), een intergouvernementeel initiatief dat actoren van alle bestuursniveaus samenbrengt, en de [EU-agenda voor steden](#) hebben tot doel inclusieve en diverse wijken te bevorderen en sociale en territoriale verschillen te verkleinen. Daarnaast kan financiering uit [het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling](#) en het ESF+ een centrale rol spelen bij het verbeteren van de toegang tot hoogwaardige huisvesting en basisdiensten voor groepen die het risico lopen te worden gediscrimineerd en bij de ontwikkeling van desegregatiemaatregelen⁴⁰.

Ongelijkheden in de gezondheidszorg zijn een andere belangrijke uitdaging in de strijd tegen racisme. Mensen die door racisme worden getroffen, melden vaak slechtere gezondheidsresultaten en een gebrek aan toegang tot kwalitatief hoogwaardige zorg. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de genderdimensie, aangezien migrantenvrouwen slechtere resultaten hebben op het gebied van diabetes, geestelijke gezondheid en seksuele en reproductieve gezondheid, en melden dat zij vaker te worden gediscrimineerd door gezondheidswerkers dan mannelijke migranten⁴¹.

³⁸ [OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#).

³⁹ [Highlights Report | Good Practice Webinar: 'Rural Housing' | Rural Pact Community Platform](#).

⁴⁰ Toolkit "Social [housing](#) and beyond".

⁴¹ Gender equality and health in the EU: <https://www.saage-network.eu/sites/default/files/media/publication/DS0320880ENN-en.pdf>.

De Commissie moedigt de lidstaten aan om rassendiscriminatie in de gezondheidszorg aan te pakken⁴² en een rechtvaardig gezondheidsbeleid vorm te geven door met gemeenschappen samen te werken aan de gezamenlijke ontwikkeling van gezondheidsdiensten. In 2024 werd een [EU-steunpakket ter bestrijding van stigmatisering](#) gepresenteerd en in het kader van het [EU4Health-programma](#) zal de Commissie de lidstaten blijven ondersteunen bij de uitvoering van gezondheidsbeleid waarmee raciale vooroordelen worden aangepakt, onder meer door de verzameling van gegevens over gelijkheid te verbeteren, in overeenstemming met de nationale rechtskaders.

Racismebestrijding opnemen in de sociale bescherming en lokale acties belonen

De stelsels voor sociale bescherming moeten alle mensen doeltreffende ondersteuning bieden. Dit is ook belangrijk in gebieden waar mensen die tot een raciale of etnische minderheid behoren, te maken kunnen krijgen met extra belemmeringen bij de toegang tot sociale diensten en kansen als gevolg van de afgelegen ligging, een gebrek aan infrastructuur of minder dienstverleners⁴³.

Om een **inclusieve aanpak van sociale bescherming te bevorderen, moedigt de Commissie de lidstaten aan om** bij het ontwerpen en uitvoeren van beleid ter bestrijding van sociale uitsluiting **rekening te houden met de situatie van raciale of etnische minderheden**. Voorts zal de eerste [EU-strategie tegen armoede](#) erop gericht zijn de onderliggende oorzaken van armoede en uitsluiting aan te pakken en de ondersteunende diensten te versterken, ongeacht de geografische locatie.

Bovendien moedigt de Commissie de lidstaten aan uitvoering te geven aan de [aanbeveling van de Raad over de Europese kindergarantie](#), waarbij in voorkomend geval rekening wordt gehouden met de specifieke nadelen waarmee kinderen worden geconfronteerd die een migratieachtergrond hebben of die tot een etnische minderheid behoren, en gevolg te geven aan de [aanbeveling van de Raad over een toereikend minimuminkomen](#).

De Commissie zal initiatieven op het gebied van diversiteit en inclusie blijven bevorderen, zoals de [prijs voor Europese hoofdsteden voor inclusie en diversiteit](#), waarmee wordt gezorgd voor zichtbaarheid voor goede praktijken van lokale overheden voor diverse en inclusieve omgevingen. Om steden in de EU verder aan te sporen racisme te bestrijden, **zal de Commissie een categorie invoeren om beleid voor racismebestrijding te steunen**. Hiermee zal de [EU-maand van de diversiteit](#) worden aangevuld, die elk jaar in mei wordt gevierd om het bewustzijn van de voordelen van inclusieve omgevingen en werkplekken te vergroten en alle soorten organisaties aan te moedigen concrete maatregelen te nemen om diversiteit te bevorderen.

De Commissie zal:

- een Europese agenda voor leerkrachten en opleiders presenteren en samenwerking tussen scholen ondersteunen, alsook projecten voor leermobiliteit en onderzoek dat gericht is op inclusief onderwijs;
- de maatregelen van de lidstaten voor inclusieve werkgelegenheid, onderwijs, cultuur en sport ondersteunen;
- een studie uitvoeren naar de huisvestingssituatie van groepen die het risico lopen te worden gediscrimineerd en een aanbeveling van de Raad voorstellen betreffende de

⁴² WHO: [Tackling structural racism and ethnicity based discrimination in health](#).

⁴³ Mededeling van de Europese Commissie, "Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU".

bestrijding van uitsluiting van huisvesting;

- de lidstaten ondersteunen bij de uitvoering van gezondheidsbeleid waarmee raciale vooroordelen worden uitgebannen, onder meer door een betere verzameling van gegevens over gelijkheid op gezondheidsgebied, in overeenstemming met de nationale rechtskaders.

De lidstaten worden aangemoedigd om:

- beleidsinitiatieven voor te stellen waarmee de toegang tot onderwijs en opleiding en arbeidskansen voor gemarginaliseerde personen worden verbeterd;
- racisme te beschouwen als een algemene determinant van iemands algemene gezondheidstoestand en het gezondheidsbeleid dienovereenkomstig vorm te geven;
- bij het ontwerpen en uitvoeren van beleid ter bestrijding van sociale uitsluiting rekening te houden met de situatie van raciale of etnische minderheden.

HOOFDSTUK IV — BEVORDERING VAN BELANGRIJKE PARTNERSCHAPPEN

De totstandbrenging van een echt inclusieve en eerlijke EU vereist een maatschappijbrede aanpak en de actieve betrokkenheid en samenwerking van alle belanghebbenden: lidstaten, EU-instellingen en -agentschappen, maatschappelijke organisaties, internationale partners, regionale en lokale autoriteiten, de particuliere sector en door racisme getroffen gemeenschappen. De Commissie zal haar samenwerking met belanghebbenden consolideren en ervoor zorgen dat verschillende stemmen worden gehoord in het beleidsvormingsproces.

Coördinatie van racismebestrijding op EU-niveau

De [coördinator voor racismebestrijding van de Europese Commissie](#) zal een centrale rol blijven spelen bij de bestrijding van alle vormen van racisme, door gestructureerde dialogen met door racisme getroffen gemeenschappen te faciliteren en zo de democratische legitimiteit te vergroten en de grondrechten te waarborgen. De coördinator zal nauw samenwerken met de coördinator voor de bestrijding van moslimhaat, de coördinator voor de bestrijding van antisemitisme en de bevordering van het Joodse leven, de coördinator voor slachtofferrechten en de EU-jongerencoördinator.

Een doeltreffende aanpak van racisme vereist de zinvolle deelname van maatschappelijke organisaties die de zwaarst getroffen vertegenwoordigen. **De Commissie zal het [Forum van het maatschappelijk middenveld tegen racisme](#) vernieuwen** door middel van een oproep tot het indienen van blijken van belangstelling **en een jaarlijks werkprogramma ontwikkelen om de activiteiten van het forum te sturen**. Dit zal een gelegenheid zijn om het lidmaatschap van het forum te diversifiëren, en nieuwe perspectieven en deskundigheid van nationale en lokale organisaties op te nemen.

Naast de lopende beleidsdialoog over racismebestrijding met maatschappelijke organisaties erkent de Commissie de cruciale rol van maatschappelijke organisaties en de noodzaak om de civiele ruimte te versterken, zoals benadrukt in de [EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld, in een context waarin maatschappelijke organisaties die racisme bestrijden steeds vaker te maken krijgen met desinformatiecampagnes en regelmatige druk](#). Zoals daarin aangekondigd, **zal de Commissie een breder platform voor het maatschappelijk middenveld oprichten, dat een gestructureerd kader voor een regelmatige dialoog over de bescherming en bevordering van de EU-waarden zal vormen**. Dit zal de weerbaarheid van maatschappelijke organisaties vergroten, met inbegrip van organisaties die zich inzetten voor de bestrijding van racisme.

Om ervoor te zorgen dat al het EU-beleid bijdraagt aan de bestrijding van racisme, zal de Commissie racisme ook blijven beschouwen als onderdeel van haar werkzaamheden op het gebied van de mainstreaming van gelijkheid. Deze inspanningen worden geleid door de commissaris voor Gelijkheid en ondersteund door contactpunten voor gelijkheid in kabinetten en een **taskforce Gelijkheid**, waarbinnen de coördinatoren voor gelijkheid van alle directoraten-generaal worden samengebracht.

Bevordering van racismebestrijding op mondiaal niveau

Het antiracismebeleid van de EU is diep verankerd in het internationale mensenrechtenkader. De EU zal blijven pleiten voor de universele ratificatie van het [Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie \(ICERD\)](#), waarbij alle EU-lidstaten partij zijn, en zal de [Verklaring en het Actieprogramma van Durban](#), het mondiale kader van de VN voor racismebestrijding, steunen. Deze verbintenissen wordt kracht bijgezet door het [Europees Hof voor de Rechten van de Mens \(EHRM\)](#) en de [Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid \(ECRI\) van de Raad van Europa](#), die belangrijke beleidsaanbevelingen en landspecifieke verslagen verstrekt. De EU blijft wereldwijd het voortouw nemen door internationale initiatieven te steunen⁴⁴ met alle instrumenten die haar in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid ter beschikking staan.

Het is de bedoeling een internationale rondetafelconferentie op te zetten om de samenwerking met de VN, de Raad van Europa en andere multilaterale organen, die in dit verband relevant zijn, te verdiepen. Dit omvat regelmatige besprekingen over de uitvoering van de aanbevelingen van het ICERD en de ECRI en nauwere samenwerking met de [speciale VN-rapporteur voor hedendaagse vormen van racisme](#).

De EU zal haar diplomatieke en mensenrechteninstrumenten op bilateraal en multilateraal niveau blijven gebruiken om haar antiracisme- en antidiscriminatiebeleid te bevorderen, onder meer met strategische partners in het kader van mensenrechtendialogen, ministeriële bijeenkomsten en topontmoetingen. Via het [pact voor het Middellandse Zeegebied](#) zal de EU de samenwerking met partnerlanden op het gebied van onderwijs, cultuur en sport versterken en wederzijds begrip en inclusie bevorderen. Op bilateraal niveau zal de EU haar [richtsnoeren inzake non-discriminatie in het extern optreden](#) en andere richtsnoeren inzake mensenrechten blijven uitvoeren.

Er zal ook nauw worden samengewerkt met de vertegenwoordigingen van de Commissie in de lidstaten en de EU-delegaties in derde landen om racismebestrijding wereldwijd te bevorderen.

De EU blijft zich inzetten voor de ondersteuning van mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties wereldwijd, met name in het kader van het [EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie](#), met name voor degenen die de rechten verdedigen van inheemse volkeren, minderheden en gemarginaliseerde groepen die te maken hebben met raciale of etnische discriminatie. Bovendien zal de EU betrokken blijven bij de analyse en bestrijding van activiteiten op het gebied van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging waarmee racistische en haatboodschappen worden verspreid.

⁴⁴ Zoals het [Internationaal decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst van de VN](#) en de [wereldwijde alliantie tegen racisme en discriminatie van Unesco](#).

In haar verkiezingswaarnemingsmissies zal de EU blijven monitoren in hoeverre raciale of etnische minderheden, zoals nationale minderheden en inheemse volkeren, het recht en de mogelijkheid hebben om op voet van gelijkheid deel te nemen aan openbare aangelegenheden en verkiezingen⁴⁵.

Wat kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten van de EU betreft, zal de EU zich blijven inzetten voor hun geleidelijke aanpassing aan de EU-wetgeving inzake het voorkomen en bestrijden van racisme en rassendiscriminatie. In het [jaarlijkse uitbreidingspakket van de Commissie](#) zullen de mensenrechtensituatie en de uitvoering van non-discriminatie en maatregelen ter bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat, haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen blijven worden gemonitord.

De coördinator voor de bestrijding van moslimhaat zal een coördinatiegroep organiseren waarin de lidstaten, de EU-instellingen, internationale organisaties, partnerlanden en maatschappelijke organisaties bijeenkomen⁴⁶ om te bespreken hoe moslimhaat het best kan worden aangepakt.

Bestrijding van racisme op nationaal niveau

Inspanningen om racisme aan te pakken moeten in de eerste plaats op nationaal, regionaal en lokaal niveau worden geleverd. De Commissie zal de lidstaten ondersteunen door middel van **workshops voor wederzijds leren die bedoeld zijn om het nationale beleid af te stemmen op deze strategie**. De Commissie zal **het mandaat van de groep voor de nationale uitvoering van het EU-actieplan tegen racisme actualiseren en versterken**⁴⁷, alle lidstaten aanmoedigen om er actief aan deel te nemen en kandidaat-lidstaten van de EU uitnodigen om zich aan te sluiten. Via de deskundigengroep zal de Commissie uitwisselingen over goede praktijken faciliteren en besprekingen met deskundigen organiseren⁴⁸.

De Commissie moedigt alle lidstaten aan nationale actieplannen tegen racisme te ontwikkelen en zal hen ondersteunen bij de ontwikkeling en uitvoering van dergelijke actieplannen via het CERV-programma. **De Commissie moedigt ook de ontwikkeling aan van lokale actieplannen tegen racisme in regio's, steden en gemeenschapscentra en op scholen**⁴⁹. Sommige lidstaten hebben nationale coördinatoren voor racismebestrijding en coördinatoren voor de bestrijding van moslimhaat en antisemitisme aangesteld om hun nationale inzet en verantwoordingsplicht verder te versterken. De Commissie moedigt alle lidstaten aan een vergelijkbare aanpak te volgen.

Ondersteuning van initiatieven tegen racisme en discriminatie

De Commissie zet zich in om maatschappelijke organisaties, burgeractivisme en pleitbezorging tegen racisme te ondersteunen, met name omdat hun financiering steeds vaker wordt verlaagd⁵⁰. Zij doet dit voornamelijk via het [CERV-programma](#). Gelijkheid en non-discriminatie komen ook aan bod in het voorstel van de Commissie voor het volgende [meerjarig financieel kader](#) 2028-2034. Als onderdeel van het nieuwe AgoraEU-programma

⁴⁵ Verslagen van verkiezingswaarnemingsmissies 2023-2025, [EU Election Observation Missions | EEAS](#).

⁴⁶ [Press release - Coordination Meeting on Combating Anti-Muslim hatred | European Commission](#).

⁴⁷ Subgroep van de [Groep op hoog niveau inzake non-discriminatie, gelijkheid en diversiteit](#) en de [Groep op hoog niveau voor de bestrijding van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven](#).

⁴⁸ Zoals de [gemeenschappelijke leidende beginselen voor nationale actieplannen tegen racisme en rassendiscriminatie](#).

⁴⁹ [Common Guiding Principles for the Development of National Action Plans against Racism](#).

⁵⁰ [European Policy Centre 2025: Securing Europe's civic space](#); [FRA 2024: Summary of key findings from FRA's civic space consultation covering 2024](#); [Civil Society Europe 2025: Contribution to the 2025 Annual Rule of Law Report](#).

heeft de Commissie een begroting van 3,6 miljard EUR voorgesteld voor het onderdeel Democratie, burgers, gelijkheid, rechten en waarden (CERV+), meer dan een verdubbeling van de begroting van het CERV-programma.

De Commissie verifieert of de begunstigden van EU-financiering de EU-waarden eerbiedigen bij de uitvoering van projecten die uit de begroting van de Unie worden gefinancierd, overeenkomstig het Financieel Reglement. De Commissie voert strenge controles uit alvorens subsidies toe te kennen. Deze regels worden gehandhaafd via het [systeem voor vroegtijdige opsporing en uitsluiting \(EDES\)](#). De Commissie zal blijven zoeken naar de beste manier om de toolbox optimaal te benutten, ook bij de selectie van potentiële begunstigden.

Bij de toekenning van EU-financiering zal de Commissie ervoor blijven zorgen dat de lidstaten voldoen aan de [horizontale randvoorwaarden](#) voor de doeltreffende uitvoering en toepassing van het Handvest van de grondrechten, zoals geregeld bij de [verordening gemeenschappelijke bepalingen](#). De lidstaten moeten beschikken over doeltreffende mechanismen om ervoor te zorgen dat de in het Handvest verankerde grondrechten worden geëerbiedigd bij de uitvoering van de programma's van het cohesiebeleid.

In het kader van het volgende meerjarig financieel kader 2028-2034 stelt de Commissie voor dat in de [plannen voor nationaal en regionaal partnerschap](#) robuuste waarborgen worden opgenomen om de inachtneming van de rechtsstaat en de doeltreffende toepassing van het Handvest van de grondrechten van de EU te waarborgen. De lidstaten en de Commissie zullen passende maatregelen moeten nemen ter voorkoming discriminatie op grond van ras of etnische afstamming bij de voorbereiding, uitvoering, monitoring, verslaglegging en evaluatie van de plannen.

De Commissie zal:

- het Forum van het maatschappelijk middenveld tegen racisme vernieuwen en een jaarlijks werkprogramma ontwikkelen als leidraad voor de activiteiten ervan;
- workshops met de lidstaten organiseren ter ondersteuning van de nationale inspanningen om racisme op nationaal/regionaal niveau aan te pakken;
- het mandaat van de deskundigengroep inzake de nationale uitvoering van het EU-actieplan tegen racisme actualiseren en versterken, en kandidaat-lidstaten van de EU uitnodigen zich aan te sluiten;
- voorbereidingen treffen voor het opzetten van een internationale rondetafelconferentie om de samenwerking te verdiepen met de VN, de Raad van Europa en andere multilaterale organen, die in dit verband relevant zijn;
- via relevante EU-uitgaveninstrumenten steun verlenen aan projecten en organisaties die racisme en rassendiscriminatie bestrijden.

De lidstaten worden aangemoedigd om:

- nationale actieplannen tegen racisme te ontwikkelen en nationale coördinatoren voor racismebestrijding te benoemen;
- de ontwikkeling van lokale actieplannen tegen racisme in regio's, steden en gemeenschapscentra en op scholen te ondersteunen.

HOOFDSTUK V — HET GOEDE VOORBEELD GEVEN

Het bevorderen van diversiteit en inclusie is van essentieel belang om een billijke en doeltreffende werkplek te waarborgen en talent aan te trekken. Wanneer personeelsleden zich op alle niveaus vertegenwoordigd voelen, ook in leidinggevende functies, versterkt dit hun gevoel van verbondenheid en vertrouwen. De Commissie blijft zich inzetten voor een nultolerantiebeleid ten aanzien van alle vormen van discriminerend gedrag.

Bevordering van diversiteit bij de aanwerving bij de Europese Commissie

De etnische, culturele en taalkundige verscheidenheid van Europa moet tot uiting komen in de EU-instellingen. In haar [personeelsstrategie](#) heeft de Commissie zich ertoe verbonden het goede voorbeeld te geven op het gebied van inclusiviteit en diversiteit⁵¹ om de diversiteit van de Europese samenleving beter weer te geven. Voortbouwend op de resultaten van de [enquête over diversiteit, inclusie en respect op de werkplek](#), bood het [actieplan voor diversiteit en inclusie op de werkplek \(2023-2024\)](#) het kader om de verbintenissen van de strategie na te komen, met gerichte acties voor een nultolerantiebenadering van elke vorm van discriminatie, ook op grond van ras of etnische afstamming. In 2025 werd de enquête herhaald en de bevindingen ervan zullen dienen ter ondersteuning van **een geactualiseerd actieplan om de diversiteit te vergroten door middel van outreachacties en herziene aanwervingsrichtsnoeren.**

Gerichte aanwervingsstrategieën hebben tot doel de zichtbaarheid en toegankelijkheid van EU-loopbanen voor ondervertegenwoordigde groepen te vergroten. Het [Europees Bureau voor Personeelsselectie \(EPSO\)](#) heeft **gerichte outreachstrategieën uitgevoerd om kandidaten van alle etnische achtergronden aan te trekken, bijvoorbeeld via diversiteitsbeurzen of partnerschappen met maatschappelijke en gemeenschapsorganisaties.** Gegevens over diversiteit zijn verzameld door middel van anonieme en vrijwillige enquêtes onder voormalige kandidaten van vergelijkende onderzoeken van EPSO om problemen die de diversiteit van de kandidatenpool verminderen, in kaart te brengen en aan te pakken.

Wat het “**Blue Book**”-stageprogramma betreft, heeft de Commissie een specifieke strategie voor diversiteit en inclusie toegepast door middel van gericht promotiemateriaal om de diversiteit van kandidaten te vergroten (bijvoorbeeld op sociale media). Daarnaast herzielt de Commissie het besluit over de regels voor de stageregeling en overweegt zij de stages open te stellen voor kandidaten die beroepsonderwijs en -opleiding hebben voltooid, en een aantal positieve acties uit te voeren voor ondervertegenwoordigde groepen.

Om een empirisch onderbouwde beleidsvorming te ondersteunen, ook met betrekking tot haar eigen personele middelen, **zal de Commissie op vrijwillige, geanonimiseerde en rechtenconforme basis gegevens over gelijkheid op de werkplek blijven verzamelen.**

Verbetering van de capaciteitsopbouw

De Commissie blijft opleidings-, begeleidings- en coachingsprogramma's aanbieden en aanmoedigen voor al haar personeel, met inbegrip van managers. Opleidingen over onbewuste vooroordelen en ethisch gedrag worden aangevuld met modules over raciale vooroordelen en microagressie. Deze initiatieven zijn gericht op het vergroten van het bewustzijn, het verminderen van discriminerend gedrag en het versterken van de capaciteit van de Commissie om racisme aan te pakken.

⁵¹ [Diversiteit en inclusie — Europese Commissie.](#)

Als onderdeel van haar inspanningen heeft de Commissie haar [kader ter bestrijding van intimidatie](#) geactualiseerd met het oog op een betere aanpak van alle vormen van discriminatie op de werkplek, dat van toepassing is op racismegerelateerde intimidatie en ander ongepast gedrag. **Ondersteunende diensten, waaronder bemiddelingsdiensten en adviesverlening, de hoofdvertrouwenspersoon en een netwerk van vertrouwenspersonen, bieden advies en bijstand aan personeel dat wordt gediscrimineerd.** Om de doeltreffendheid van het kader ter bestrijding van intimidatie te handhaven, behandelt het Bureau voor onderzoek en disciplinaire zaken ook gevallen van rassendiscriminatie of intimidatie.

De Commissie zal:

- het actieplan voor diversiteit en inclusie op de werkplek in 2026 actualiseren;
- al haar personeel gerichte opleidingen, begeleiding en coaching op het gebied van gelijkheid aanbieden en deze aanmoedigen;
- zorgen voor een werkomgeving zonder discriminatie en haar nultolerantiestrategie inzake intimidatie strikt uitvoeren;
- doorgaan met de uitvoering van gerichte outreachstrategieën om kandidaten van alle etnische achtergronden aan te trekken;
- gegevens over gelijkheid verzamelen, onder meer door middel van enquêtes, om de diversiteit van het personeel en hun ervaringen op de werkplek te monitoren.

De lidstaten worden aangemoedigd om:

- een nultolerantiebeleid ten aanzien van intimidatie in de publieke sector te voeren;
- systematisch opleidingen ter bestrijding van vooroordelen en ter bevordering van diversiteit aan te bieden voor alle ambtenaren.

CONCLUSIE

Deze strategie is een beslissende stap in de richting van een echte Unie van gelijkheid waarin iedereen kan leven, leidinggeven en floreren zonder te worden blootgesteld aan racisme, of het nu gaat om racisme tegen zwarte mensen, zigeunerhaat, antisemitisme, racisme tegen Aziatische mensen of moslimhaat. De strategie biedt een alomvattend kader voor de bestrijding van alle vormen van racisme, interpersoonlijk en structureel racisme, rassendiscriminatie, haatmisdrijven en geweld en bevat concrete maatregelen die op Europees, nationaal en lokaal niveau moeten worden uitgevoerd.

Bij de presentatie van deze strategie tegen racisme verbindt de Commissie zich ertoe racisme op holistische wijze te bestrijden, door racismebestrijding in al het EU-beleid te integreren en regelmatig overleg te plegen met belanghebbenden. Om vooruitgang te boeken, is een gezamenlijke inspanning op elk niveau nodig. De Europese instellingen en agentschappen, de lidstaten, regionale en lokale autoriteiten, organen voor gelijke behandeling, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld moeten zich actief inzetten en concrete maatregelen nemen.

Racisme druist in tegen de fundamentele waarden waarop de EU is gegrondvest en is schadelijk voor haar sociaal-economische cohesie. Door ervoor te zorgen dat alle mensen, ongeacht hun achtergrond, een gelijke toegang hebben tot gelijke kansen op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid en sociale participatie, maximaliseert de EU het potentieel van iedereen. Diverse en inclusieve omgevingen bevorderen innovatie, creativiteit en

probleemoplossing, die essentieel zijn voor economische groei. Daarnaast helpen het bevorderen van gelijkheid en het bestrijden van racisme om investeringen en talent aan te trekken, waardoor de EU beter kan concurreren op een steeds sterker onderling verbonden en steeds diversere mondiale markt.

De Commissie verzoekt het Europees Parlement en de Raad de uitvoering van deze strategie te ondersteunen. Daarnaast roept de Commissie het Europees Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité op om lokale en regionale overheden, sociale partners en het maatschappelijk middenveld samen te brengen om te bespreken hoe racismebestrijding kan worden bevorderd.

De Commissie zal de uitvoering van de in deze strategie voorgestelde maatregelen monitoren en halverwege de looptijd verslag uitbrengen.